

2023-08-22

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2023-50

Lokalt anpassad information om krisberedskap

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdraget att ta fram lokalt anpassad information om krisberedskap, i enlighet med tjänsteskrivelsen daterad den 22 augusti 2023.
2. Kommunstyrelsen godkänner att 550 000 kronor av medlen för ökad beredskapsplanering som budgeterats i Mål och budget 2023–2025 kan nyttjas.

Sammanfattning av ärendet

Lagen om extraordinära händelser (LEH, 2006:544) beskriver att kommuner har ett lagstadgat ansvar att informera om särskilda risker som finns i en kommun. Ansvaret sträcker sig även till att informera om hur man bör vara förberedd för att klara sig vid en större samhällsstörning.

Utifrån detta, och för att få med det lokala perspektivet för krisberedskap, har flera kommuner valt att ta fram lokala varianter med utgångspunkt från MSB:s (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) broschyr "Om krisen eller kriget kommer" som skickades ut till alla hushåll i Sverige 2018.

Beredningen för beredskapsfrågor har inkommit med ett förslag om att även Nacka ska ta fram ett liknande material med lokalt anpassad information till Nackaborna om kommunens krisberedskap samt den egna hemberedskapen.

Kostnad för produktion och distribution beräknas till cirka 550 000 kronor. Förslaget är att framtagandet av materialet finansieras genom att disponera en del av medlen som har avsatts i Mål och budget 2023–2025 för kommunens beredskapsplanering.

Ambitionen är att materialet ska vara klart under hösten 2023.

Ärendet

Bakgrund

I maj 2018 skickade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ut den nationella broschyren "Om krisen eller kriget kommer" till alla hushåll i Sverige, med bland annat tips för hemberedskap. Vid den tiden var riskmedvetenheten tämligen låg bland allmänheten och syftet med broschyren var att alla skulle vara bättre förberedda på följderna av allvarliga kriser, olyckor, extremt väder, it-attacker eller militära konflikter.

Världshändelser såsom pandemin och Rysslands invasionskrig i Ukraina, såväl som väderrelaterade händelser till följd av klimatförändringar, har ytterligare engagerat många människor att skaffa bättre hemberedskap. Broschyren "Om krisen eller kriget kommer" är i allra högsta grad fortfarande aktuell.

Informationen i broschyren som MSB tagit fram är emellertid relativt allmänt hållen och främst inriktad på vad som gäller i hela landet. Lagen om extraordinära händelser (LEH, 2006:544) beskriver att kommuner har ett lagstadgat ansvar att informera om särskilda risker som finns i en kommun. Ansvaret sträcker sig även till att informera om hur man bör vara förberedd för att klara sig vid en större samhällsstörning.

På grund av detta, och då situationen i omvärlden förvärrats, har flera kommuner valt att skapa lokala varianter utifrån broschyren "När krisen eller kriget kommer" riktat till de egna kommuninnevanorna. Exempel på kommuner som har tagit fram egna broschyrer är Lidingö, Borås, Norrköping, Alvesta och Borlänge.

Fördelen med ett lokalt anpassat material är att det då kan ingå information om lokala förhållanden så som trygghetspunkter, skyddsrum och annan specifik information som blir relevant för just de som bor och verkar i Nacka.

Uppdrag till ledningsstaben

I och med Mål och budget 2023–2025 inrättades under kommunstyrelsen en beredning för beredskapsfrågor med uppdrag att bidra med kunskapsunderlag och erfarenheter för att stärka Nackas beredskap att klara olika typer av kriser. I våras gav beredningen ledningsstaben i uppdrag att utreda förutsättningar och kostnader för produktion och distribution av en broschyr med arbetsnamnet "Om krisen eller kriget kommer till Nacka".

På beredningens möte i maj 2023 presenterades följande tre förslag:

Alternativ 1: 12 – 16 sidig broschyr som delas ut till alla hushåll i Nacka kommun, cirka 45 000 exemplar. Beräknad kostnad 2 050 000 kronor (tryck: 150 000 kronor, copy och layout: 100 000 kronor, distribution/porto: 1 800 000 kronor).

Alternativ 2: 12 – 16 sidig digital broschyr som läggs ut på kommunens hemsida www.nacka.se. En mindre tryckt upplaga av broschyren görs tillgänglig på bibliotek, träffpunkter och i stadshuset. Beräknad tryckt upplaga om 5 000 exemplar. Vykort skickas till alla hushåll i Nacka kommun med QR-kod och länk till nacka.se där broschyren finns att hämta digitalt. Beräknad kostnad ca 550 000 kronor (tryck: 150 000 kronor, copy och layout: 100 000 kronor, distribution/porto: 300 000 kronor).

Alternativ 3: 12 – 16 sidig digital broschyr som enbart görs tillgänglig på nacka.se. Beräknad kostnad ca 100 000 kronor (endast copy och layout).

Utifrån de tre alternativ som presenterades beslutade beredningen för beredskapsfrågor att lämna förslag till kommunstyrelsen på att ett lokalt anpassat material för krisberedskap i Nacka tas fram enligt alternativ 2 ovan, med en budgeterad kostnad på cirka 550 000 kronor.

Syfte

Syftet med ett lokalt anpassat informationsmaterial för krisberedskap är:

- Att öka kunskapen kring Nacka kommuns ansvar i händelse av kris
- Att skapa större insikt hos Nackaborna kring hemberedskapens betydelse för ett robustare Nacka
- Att synliggöra lokala förutsättningar så att det blir enkelt för Nackaborna att snabbt agera i händelse av kris eller krig

Övergripande mål

- Fler av de som bor och verkar i Nacka reflekterar och förbereder sig för att minimera konsekvenserna i händelse av kris
- Fler Nackabor skaffar sig en egen hemberedskap

Förslag på upplägg

Tyngdpunkten i innehållet ska ligga på hur människor kan förbereda sig för att kunna klara sina grundläggande behov när viktiga funktioner i samhället inte fungerar som vanligt.

Materialet beräknas omfatta cirka 16–20 sidor i A5 format. Texten ska vara på enkel svenska och ha faktarutor, punktlistor och illustrationer. Materialet läggs ut på kommunens hemsida www.nacka.se men en tryckt broschyr tillgängliggörs på kommunens bibliotek, träffpunkter och i stadshuset. För att ytterligare uppmärksamma att materialet finns skickas informationsvykort till alla Nackas hushåll med QR-kod och länk till nacka.se, där materialet finns att läsa eller ladda ner.

Exempel på lokal information som kan vara lämplig att ha med är:

- var kommunens trygghets- och informationspunkter finns

- information om skyddsrum
- vilken frekvens den lokala P4-kanalen har
- råd och konkreta tips för att kunna tillgodose behovet av mat, vatten och värme utan samhällets stöd en tid
- information om hur man klarar av att hantera väderrelaterade händelser så som exempelvis kraftigt snöfall, höga vattenflöden, extrem värme eller kyla.
- samarbeten eller punkter av lokalt intresse (till exempel Nacka Värmdö räddningssällskap eller lämpliga sjöar att hämta dricksvatten i)
- hur människor kan engagera sig i lokala föreningar för att bidra till Sveriges totalförsvar

Utgångspunkter

- Den pågående risk- och sårbarhetsanalysen för Nacka kommun (RSA). Kommuners RSA rapporteras till Länsstyrelsen i samband med varje ny mandatperiod och ska beskriva vilka risker en kommun ser framför sig, till exempel skyfall, IT-haveri eller pandemi. Den ska vidare visa på vilka åtgärder som ska vidtas för att minimera identifierade risker och sårbarheter.
- Bedömning av vad invånarna behöver veta och göra för att klara av en allvarlig händelse i just Nacka kommun
- Samarbete med lokala aktörer
- Nackas lokala behov och förutsättningar
- MSB:s broschyr ”Om krisen eller kriget kommer”
- Hämta inspiration från andra kommuner som redan tagit fram lokala varianter av ”Om krisen eller kriget kommer”, såsom till exempel Lidingö, Norrköping och Västerås
- MSB:s planerade aktiviteter för årets beredskapsvecka (vecka 39)

Samlad bedömning

Genom att de som bor och verkar i Nacka får ökad kännedom om lokala risker och hur man kan förbereda sig på ett bra sätt, i kombination med information om vart man kan vända sig med olika frågor, ökar både samhällets förmåga och möjlighet att hantera olika kriser på ett bättre sätt. Erfarenheter från större kriser i samhället visar på att samhällets motståndskraft är beroende av att även enskilda individer är väl förberedda.

I förlängningen leder detta även till att samhällets resurser i det första känsliga skedet av en kris kan fokuseras på de som bäst behöver dem.

Mot bakgrund av detta föreslås kommunstyrelsen fatta beslut om att ett material med lokalt anpassad information om krisberedskap specifikt riktat till Nackaborna tas fram

och att 550 000 kronor av medlen för ökad beredskapsplanering som budgeterats i Mål och budget 2023–2025 kan nyttjas för detta.

Ekonomiska konsekvenser

I mål och budget för 2023 har totalt 1 miljon kronor avsatts för att öka beredskapsplaneringen i kommunen. Förslaget om att ta fram ett lokalt anpassat material i enlighet med tjänsteskrivelsen daterad den 22 augusti 2023 innebär att 550 000 kronor av dessa kommer att tas i anspråk av dessa budgeterade medel för beredskapsplanering.

Konsekvenser för barn

Kris- och nödlägen är kända riskfaktorer för barns hälsa och välmående. Barn och unga blir i allra högsta grad påverkade om något allvarligt skulle hända i samhället eller i omvärlden. Det är de vuxna som ansvarar för att barnen är trygga i händelse av en kris eller krig.

En ökad satsning på kriskommunikation i förebyggande syfte för de vuxna i Nacka bedöms även skapa trygghet och beredskap för kommunens barn och unga. Är vårdnadshavare och övriga vuxna förberedda inför en kris och vet vad som gäller, kan de i sin tur agera så att barn och unga känner sig delaktiga och trygga inför en extraordinär händelse.

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteskrivelse daterad den 22 augusti 2023
2. Mötesanteckningar Beredningen för beredskapsfrågor 2023-05-31

Henrik Ahl
Stabschef
Ledningsstaben

Helena Svärth
Kommunstrateg
Ledningsstaben